

Når vi skal sætte ord på alle de tanker og ideer vi har omkring det pædagogiske arbejde i Klubben, synes vi det virker rigtigt, at starte med, at beskrive nogle af de rammer som udgør en institution som vores.

Lokaler

Klubben deler lokaler med skolen og vi er primært i de rum der i skoletiden fungerer som klasseværelser for de mindste klasser. Derudover benytter vi dagligt salen og multirummet.

Tidsrum

Klubben har åben på hverdage mellem 12.30 – 16.30.

I skolens efterårs- og vinterferie er klubben åben fra 8.30-15.30.

I skolens ferieperiode i juni og august er klubben åben fra 7.30 – 16.30.

I Juli måned, i påskeferien og mellem jul og nytår er klubben lukket.

Børn og forældre

Børnene er i alderen 5-10 år, fra børnehaveklasse til og med 3.kl. hvilket betyder at vi har omkring 88 børn i Klubben. De fleste af børnene kommer fra lokalmiljøet (Gladsaxe og Lyngby kommune), og da vi jo er en betalingsskole, har forældregruppen på forhånd gjort sig nogle overvejelser i forbindelse med deres bevidste valg af stedet. Det være sig i forhold til Skolens kreative profil, samarbejdet mellem klub og skole, og vores særlige kultur som et lille sted med plads til forskelligheder, egne traditioner og god stemning mellem børn og voksne.

Personale

Klubbens personalemæssige grundstamme er de 4 pædagoger, der er tilknyttet hver sin klasse, der har base i hvert sit lokale. Desuden har vi børnehaveklasselederen inde en dag om ugen (på vores turdag) og en pædagogmedhjælper.

Samarbejde mellem klub og skole

Klubbens personale indgår også både fast og periodevis i undervisningen. Denne ordning går under betegnelsen: klub-skole integration. Antallet af timer varierer men fordelene er blandt andet et tæt samarbejde mellem klub og skole, og dermed et kendskab til formen og indholdet de to steder. Samarbejdet indbefatter også kontakten til forældrene, fælles afholdelse af møder, personale-weekends samt deltagelse i arrangementer som fernisering, fester og teaterforestillinger.

Generelle pædagogiske overvejelser

Helt overordnet kan man sige, at børnenes ophold i en institution som vores, primært hænger sammen med forældrenes behov for, at få deres børn passet imens de er på arbejde. De fleste af børnene er gennemsnitlig i skole og klub omkring 7-8 timer om dagen, hvilket vel vil sige at de er hos os ca. halvdelen af deres vågne tid. Det betyder blandt andet, at det er her børnene har mange af deres venner og her de har tid til at lege. De to ting som børnene selv nævner som det bedste ved at være i klubben. I bogen ”legens dobbelte sprog” af Erik Sigsgaard beskrives legens væsen, udvikling og betydning på en god og let forståelig måde. Det er betragtninger og overvejelser som vi også har gjort os og som vi efter bedste evne forsøger at gøre til en del af såvel vores målsætning, som vores hverdag og kultur i klubben.

Vi har med vores ”Klub-beskrivelser” sat ord på den praktiske virkelighed i Klubben, ligesom vi har beskrevet forholdenes historiske baggrund og de pædagogiske overvejelser der ligger bag. Altså forsøgt at forklare hvorfor vi gør som vi gør. I den forbindelse kommer vi også ind på det særlige

forhold: at vi som pædagoger konstant står i situationer hvor der er flere valgmuligheder og hvor der kun sjældent er entydige svar, fordi der i samspillet med andre mennesker er så mange faktorer der spiller ind. (jf. afsnittet om Kommunikation)

Og lige netop det, at vi som pædagoger må arbejde uden at have en facitliste, er på en og sammen tid den store og interessante udfordring, hvor det ene kan risikerer at blive ligeså godt som det andet, hvor vaner/"plejer" og det der synes at fungere, kan blive den rille man kommer til at køre i. Derfor mener vi, at det er så vigtigt, at der findes en vilje til, at forbedre sin praksis og en mulighed for dialog/diskussion. Det er for os at se noget helt centralt og noget vi er enige om at prioritere og på den måde en del af vores særlige kultur.

Målsætning:

Vi vil være et sted hvor børn og voksne kan li' at være:

- derfor er en af vores vigtigste opgaver at give børnene **så mange og gode legebetingelser som muligt** i et miljø der er præget af en **positiv stemning**.

Det er vigtigt, at vi som de voksne, **er bevidst om vores rolle som model**. Vi skal særligt være opmærksomme på hvordan **vi kommunikerer og virker** i forskellige situationer. (jf. klubbeskrivelser: kommunikationspapir + bilag)

Dette er også vigtigt i forholdet til forældrene og det samarbejde vi gerne vil have sammen med dem.

Vi vil være et sted hvor børn og voksne kan li' at være:

- derfor skal vi være **realistiske i vores krav til børnene**. Vi skal også kunne **reflektere over vores praksis** og være **åbne overfor forandringer**.

Vi vil forsøge at holde os ajour med den **nyeste viden om børns udvikling** og den pædagogiske faglitteratur, og vi vil prioritere muligheden for at diskutere og dele vores overvejelser med hinanden.

Vi vil være et sted hvor børn og voksne kan li' at være:

- derfor skal vi både kunne tage **individuelle hensyn** og tage vare på **fællesskabet**.

Vi vil forsøge at møde børnene med den indstilling at alle har krav på at blive set og forstået og behandlet med respekt for de **forskelligheder** som vi har og samtidig begrænse reglerne til et minimum.

Samtidigt mener vi, at det at være en del af et fællesskab, udgør en væsentlig del af børnenes udvikling af **identitet** og **livsglæde**. Og at de udfordringer det giver for den enkelte at indgå i et fællesskab er en vigtig del af barnets **socialisering**.

Vi vil være et sted hvor børn og voksne kan li' at være:

- derfor vil vi støtte og give plads til børnenes **eget initiativ**. Vi vil som udgangspunkt hellere møde børnene med et ja end et nej, for det er langt mere motiverende og udfordrende for både børn og voksne.

Vi vil også forsøge at give børnene plads til at de kan gøre sig egne erfaringer i forhold til konflikter og **konfliktløsning**, da vi ser det som en vigtig brik i udviklingen af børnenes **selvforståelse**.

Klubbeskrivelser

Vi har i det følgende forsøgt at give en udførlig beskrivelse af hverdagen i klubben på den lille skole og de pædagogiske overvejelser der ligger bag. Det har givet os en masse gode snakke undervejs og processen har været mindst ligeså vigtigt som det færdige resultat. Samtidig vil vi understrege, at klubbeskrivelserne ikke er en endelig facitliste men arbejdsplaner der løbende skal evalueres og ajourføres af personalegruppen.

Ture ud af huset

- Hvordan går vi generelt.....side 4
- Ture til Gladsaxe Natur og sejlklubben.....side 5
- Ture til Hareskoven.....side 7
- Ture til Svømmehal.....side 8

Klubmadsordningen.....side 10

Værkstedaktiviteter.....side 12

Klub i skoleferieperioder.....side 13

Ansvarsområder.....side 15

Udvalg.....side 16

Traditioner.....side 17

Klub- skoleintegration.....side 18

Legeplads.....side 19

Kommunikation.....side 21

Planlægningsdage.....side 24

Hvorfor:

Vi har mange og forskellige ture ud af huset, der både varierer m.h.t. varighed, formål og størrelse af børnegruppe. Det kan f.eks. være indkøbsture til købmanden med få børn, ture i skolefri perioder med en gruppe ”blandede” børn, eller Jagten på Julemanden med alle børnene. Ligeledes kan vi integrere i skoletiden når klassen skal på tur der er mere fagligt orienteret. (De faste ugentlige ture er nærmere beskrevet andetsteds se: Ture til Gladsaxe Natur og Sejlklub, Ture til svømmehal samt Ture til Hareskoven). Selv om turene altså på mange måder er meget forskellige, er måden vi går på i store træk den samme. Det gør det lettere at lære børnene nogle gode rutiner, det mindsker uroen omkring en tur at alle ved hvordan det skal foregå og det er en hjælp for de voksne at der er en ens procedure.

Pædagogiske overvejelser:

Det er de voksne der er ansvarlig for turens forløb og den generelle stemning omkring den. Derfor er det vigtigt at de voksne:

- er gode rollemodeller både hvad angår påklædning og humør.
- hjælper i stedet for at skælde ud (for nogle børn er det svært at skulle ud af huset)
- er godt forberedt, mht. tider, klippekort/buskort, pakning af klubmad o. lign.
- kan tage individuelle hensyn til børnene (selvom vi er en gruppe der skal af sted)

Det praktiske forløb og forhold omkring turen:

- Som hovedregel er der mindst to voksne med på en tur.
- Den ene bliver ved børnene til alle er klædt på
- Den anden gå ud i gården/ved porten og tager imod børnene (for at undgå konflikter)
- Børnene vælger selv hvem de vil gå sammen med, helst to og to (til nød tre)
- De voksne hjælper med at løse kabalen så flest mulige er glade
- De voksne fordeler sig så der er en omkring de forreste og en blandt de bagerste.
- Fortroppen stopper ved de veje der skal krydses og venter på bagtroppen.
- Den voksen der går bagerst sørger for, at der ikke kommer for stor spredning (lapper hullerne)
- Hvis der er børn der ikke går ordentligt, må de voksne forklarer hvorfor de evt. ikke kan gå sammen eller må gå et andet sted i rækken.

Det skaber en vis spænding hos børnene når de skal på tur. Nogle glemmer hurtigere de fælles beskeder, lydniveauet stiger som regel en tak og i det hele taget fylder en stor gruppe børn meget i det offentlige rum (det samme gør voksne). Det er en svær balancegang at finde ud af hvornår der f.eks. larmes for meget, både for børnene og de voksne. Endnu mere umuligt er det at lave nogle faste regler. Det er op til de voksne at bedømme det i situationen, men måden det gøres på kan vi være enige om:

- vi skal tale ordentligt til børnene
- forklare - i stedet for at skælde ud
- hvis tysse – så stille – ikke højlydt (det er sjældent mere effektivt og et dårligt eksempel)

Det er meget vigtigt at de voksne har styr på tiden, ved hvornår bussen eller toget kører osv. Det skaber unødigt mange problemer hvis det modsatte er tilfældet. Ligeledes må vi nogen gange vurdere hvad der er bedst: at stresse af sted for at nå et tog eller at tage det med ro og vente på det næste. Vigtigst er vel, at de voksne vedstår sig ansvaret for beslutningen og holder fast i, at en god stemning er forudsætningen for en god tur.

Hvorfor:

Fordi det giver børnene:

- flere legemuligheder (jf. klubbens overordnede målsætning)
- andre oplevelser og udfordringer i et andet miljø (det store grønne område, dyrehold m.m.)
- mulighed for at udforske og forstå naturen og elementerne (vand, vind, ild, mudder!)

Desuden giver turene mulighed for:

- at børnene kan være sammen med klassen.
- at nogle børn kan vise andre sider af sig selv og måske få en anden rolle.
- andre former for samvær (på de små udflugter, og i huset)
- en forståelse af fællesskabets fordele og ulemper: at man har mange at lege med, at man får oplevelser man ellers ikke ville have fået - at man ikke selv kan vælge om man skal med, at man skal gå "langt" selv om man ikke gider o.s.v.

Turene til Natur og sejlkлубben er samtidig en del af vores målsætning om at have faste ugentlige ture ud af huset.

(på grund af nye skærpede regler ifb. med sejllads, tager vi ikke længere ud og sejler med kano!)

Pædagogiske overvejelser:

For at turen og opholdet skal blive en god oplevelse er det vigtigt at:

- de voksne er gode rollemodeller (jf. klubbens overordnede målsætning)
- de voksne hjælper i stedet for at skælde ud (turen derhen opleves af nogen som lang og kedelig, det hjælper meget hvis de voksne er forstående og f.eks. fortæller historier, sætter en gætteleg i gang eller lignende)
- de voksne er velforberejede, både mentalt og praktisk (f.eks. møder i god tid for at pakke klubmad)
- de voksne er klædt hensigtsmæssigt på (som forbillede og som aktiv deltagende i det udendørs)
- de voksne hjælper de børn som "hænger" og bare vil ind i huset med forslag til lege og aktiviteter.
- de voksne tager individuelle hensyn i forhold til børnene (f.eks. dem der fryser o. lign.)

Det praktiske forløb og forhold omkring turen:

- Der er en klasse og 2 voksne af sted ad gangen.
- Hvilke klasser der er af sted hvornår, står på Klubbens månedsplan.
- De voksne fordeler sig så der altid er een i gården/ved porten til at tage imod børnene.
- En anden har pakket klubmad og tjekket meddelelsesbogen for at notere hvilke børn der skal med og hvilke der skal med tilbage til skolen.
- De øvrige voksne hjælper roligt børnene med at komme i tøjet og at finde deres ting.
- Vi går senest kl.12.45 gerne før (bla. for at begrænse ventetiden og undgå dårlig stemning)
- Vi går af sted med en voksen omkring de forreste og de bagerste.
- De børn der har cykler med går samlet i en af enderne, ofte bagerst.
- Fortroppen stopper ved de veje der skal krydses og venter på bagtroppen.
- Vi er ved Natur og sejlkлубben omkring kl.13.00.
- De børn der slet ikke skal med skal hentes kl.12.30 (dette skal også stå i meddelelsesbogen)
- Undtagelsesvis kan et barn, efter aftale med en af klubbens pædagoger, blive hentet senere!

Muligheder og forhold omkring de forskellige aktiviteter:

Udendørs:

- Alle voksne i klubben er sat ind i de regler der er for ophold i Natur og sejlkлубben, herunder hvor vi må være på området.
- Vi må gerne bruge de udendørs autoriserede bålsteder til bål og snobrød m.m.

Indendørs:

- Afhængig af vejret og årstiden kan børnene vælge hvad de vil lave, men som hovedregel lukker vi først huset op når der er klubmad omkring kl.14.
- Vi må gerne bruge de bøger, spil og redskaber der er i skabene
- Vi må gerne bruge den indendørs brændeovn hvis det er koldt, men vi må ikke fylde brændeovnen med papiraffald.
- Vi skal gøre rent efter os og vi overholder den regel at der skal være ca. 5 % pænere når vi forlader stedet end da vi kom. Det betyder, at vi fejer, tømmer skraldespande, stoler op og hvis det er nødvendigt vasker vi også gulv.

Nogle børn giver til tider udtryk for, at de ikke vil i sejlkлуб. Som regel handler det om, at de ikke gider gå turen, har mere lyst til at blive på skolen eller måske har svært ved at omstille sig. Desuden er turen en af de få situationer i klubbetiden hvor børnene skal noget og hvor de ikke selv kan vælge fra. Vores erfaring er, at stort set alle har det godt når vi er dernede. Derfor drejer det sig om at vi hjælper børnene med at huske det gode ved sejlkлубben og snakker med dem om hvad de kan lave når de kommer dernede. Samtidig er det vigtigt, at vi gør alt for at få gåturen til at være så god som muligt, da det oftest er det som ses som det største problem.

Nogle forældre vælger at hente deres børn så de undgår for at komme i sejlkлуб. Det synes vi både er at gøre sit barn en bjørnetjeneste og samtidig kan det være med til at skabe en stemning i klassen om at sejlkлубben er noget dårligt det gælder om at slippe for. Det skal vi huske at fortælle til forældrene så de kan forstå hvor vigtigt det er, at de bakker op om vores ture.

Som det fremgår af denne tekst er overvejelserne omkring og erfaringerne med Sejlkлубben mange men vi er ikke i tvivl om, at turene giver både børn og voksne gode og anderledes oplevelser.

Hvorfor:

Fordi det giver børnene:

- flere legemuligheder (jf. klubbens overordnede målsætning)
- andre oplevelser og udfordringer i et andet miljø
- mulighed for at være i naturen

Desuden giver turene mulighed for:

- at børnene kan være sammen på tværs af klasserne.
- at børnene kan få en anden rolle i de nye legesammenhænge.
- andre former for samvær (den tætte på de små udflugter og den hyggelige rundt om bålet)
- en forståelse af fællesskabets fordele og ulemper: at man får oplevelser man ellers ikke ville have fået - at man ikke selv kan vælge om man skal med...

Turene til Hareskoven er samtidig en del af vores målsætning om at have faste ugentlige ture ud af huset.

Pædagogiske overvejelser:

For at turen og opholdet skal blive en god oplevelse er det vigtigt at:

- de voksne er gode rollemodeller (jf. klubbens overordnede målsætning)
- de voksne hjælper og undgår at skælde ud
- de voksne er velforberedte, både mentalt og praktisk (møder i god tid for at pakke ting til turen)
- de voksne er klædt hensigtsmæssigt på
- de voksne hjælper de børn som "hænger", f.eks. ved at igangsætte lege eller lave små udflugter
- de voksne tager individuelle hensyn i forhold til børnene.

Det praktiske forløb og forhold omkring turen:

- Det er forskelligt hvor mange vi er af sted ad gangen.(tilmeldingslisten hænger på opslagstavle)
- Hvis det er klasser der skal af sted vil det også stå på månedsplanen.(de turer kan ikke vælges fra)
- De voksne fordeler sig så der altid er en i gården/ved porten til at tage imod børnene.
- En anden har pakket trækvognen med klubmad, noget at drikke samt tjekket meddelelsesbogen for at notere hvilke børn der evt. ikke skal med.
- De øvrige voksne hjælper roligt børnene med at komme i tøjjet.(og om det er godt nok i.f.t. vejret!)
- Vi tager af sted når vi klar (tidligst 12.30).(Det er bedre at tage næste tog end at stresser af sted)
- Vi går af sted med en voksen omkring de forreste og én ved de bagerste.
- Fortroppen stopper ved de veje der skal krydses og venter på bagtroppen.
- Vi tager toget mod Farum fra Stengården station til Skovbrynet eller Hareskov.
- Vi tager toget hjem fra Skovbrynet eller Hareskovens station.
- Vi er tilbage på skolen mellem 15.30.

Muligheder og forhold omkring opholdet I skoven:

Vi prøver så vidt muligt at lave en base omkring et af de to bålsteder der findes til venstre fra stationen (der er tit andre institutioner, så vi gå derhen hvor der er plads!). Indenfor et område afgrænset af tre store grusveje kan børnene selv vælge hvad de vil lave i de ca. 2 timer vi er der. Udover de ting og muligheder skoven byder på kan vi supplerer med bål, rollespilsvåben m.m.

Vi bruger primært skoven som en meget stor og anderledes legeplads. Børnene kender området, som er fyldt med forskellige legemuligheder. Men der er selvfølgelig også en masse muligheder for at komme til skade. Derfor er det vigtigt at der altid er en mobiltelefon med på turen. Om det er klubbens eller personalets er underordnet. Ligeledes er det smart at have nødhjælpskassen med for, heldigvis kan de fleste uheld klares med et plaster.

Hvorfor:

Fordi det giver børnene:

- andre, flere og bedre legemuligheder (jf. Klubbens overordnede målsætning)
- oplevelser af andre miljøer og erfaringer med at færdes der (i bus, tog og svømmehal)
- en afveksling i hverdagen (som de selv kan vælge)

Desuden skaber turene nogle naturlige situationer hvor børnene kan:

- øve sig i at blive mere selvhjulpne (f.eks. i forhold til deres tøj)
- træne forskellige sociale kompetencer (som f.eks. at vente og tage hensyn til andre)
- få en forståelse af fællesskabets fordele og ulemper: at man har mange at lege med, at man kan dele oplevelsen med andre; at man skal op af vandet når gruppen skal af sted, at der kun er et æble til hver o.s.v.

Turene til svømmehallen er samtidig en del af vores målsætning om at have faste ugentlige ture ud af huset for at skabe mere ro og plads i klubben.

Forældrene skal underskrive en tilladelse inden barnet kan deltage!

Pædagogiske overvejelser:

For at turen skal blive en god oplevelse er det vigtigt at:

- de voksne er gode rollemodeller (jf. Klubbens overordnede målsætning)
- de voksne hjælper og undgår at skælde ud (turen indeholder flere ventesituationer)
- de voksne deltager aktivt og derfor har badetøj med
- de voksne er forberedt, både mentalt og praktisk.
- de voksne tager individuelle hensyn i.f.t. børn der fryser, gerne vil eller ikke vil i sauna o.l.
- de voksne altid venter på de sidste børn i omklædningen, i baderummet/saunaen og i hallen.
- De voksne kan hvis der er specielle forhold tilstede (børn der kræver særlig opmærksomhed, mange børn fra andre institutioner i svømmehallen) vælge at øge overblikket/sikkerheden, ved at en af de voksne bliver oppe på bassinkanten.

Det praktiske forløb og forhold omkring turen:

- Der er max. 14 børn og 2 voksne med på en tur
- Børnene der vil med skal krydse sig ind på seddelen som hænger på opslagstavlen.
- Vi tilstræber en børnesammensætning, der bryder opdelingen i alder og klasse
- Er vi af sted klassevis vil det fremgå af månedsplanen
- Den ene af tur-pædagerne sørger for klubmad, penge til entre, og tog/klippekort
- Den anden er i gården eller ved porten og tager godt imod børnene når de kommer ud
- De øvrige voksne hjælper med at sende børnene ud, evt. med at finde badetøj
- Vi tager af sted omkring kl.12.30 og er tilbage i Klubben omkring kl.15.30.

Hvorfor Bagsværd svømmehal:

Vi har erfaring med, at der her er god plads(i modsætning til Gladsaxe svømmehal!). Samtidig har børnene mulighed få at vælge om de vil være i det varme soppebassin fra starten af eller om de vil lege, hoppe eller rutsje i det kolde bassin(1.20m.) som ligger lige ved siden af. Derudover er der generelt varmere i hallen og mulighed for at slutte turen af i familierummet(1.20.m.). Der er også et svømmebassin hvor der er legeredskaber for de større børn(1.40m.).

Procedure i svømmehallen:

Inden vi går i vandet, samler vi børnene og fortæller dem hvor de må være. De børn som ikke kan svømme skal have svømmevinger eller bælte på. Er børnene i det lille soppebassin behøver de ikke

svømmevinger/bælter. Er der børn med som ikke kan bunde(1.20m.) i legebassinet skal vi selvfølgelig være ekstra opmærksomme, da det er sket at børn er gået fra det ene bassin til det andet og har glemt at de har taget badevingerne af! Derfor skal vi altid have to voksne ved de to bassiner vi bruger. Børnene skal også have at vide, at de ikke må forlade bassinet og gå andre steder hen, f.eks. på toilettet uden at spørge en voksen. Ligeledes skal de have at vide, at de må vente med at bruge andre bassiner(familierummet eller det store svømmebassin (1.40.m.)) indtil den voksne og resten af gruppen følger med!

Den medbragte klubmad kan spises udenfor svømmehallen, ved busstoppestedet eller på stationen. Klubmaden er selvfølgelig bestemt af situationen f.eks. er æbler bedre end appelsiner og det er nemmere med kiks end rugbrød med pålæg.

Da deltagelsen er frivillig er tilmeldingen ikke 100% bindende. Melder et barn fra, ryger det om i køen i forhold til de kommende ture til svømmehallen. Bliver der på den måde ledige pladser, kan andre børn med badetøj komme med i stedet.

For at give børnene en god introduktion, tager klasserne i starten af sted for sig selv og så er turene ikke noget man kan vælge fra.

Hvorfor:

- Fordi børnene har et reelt behov for at få lidt at spise i klubtiden. (De børn som har mad tilbage i madkassen kan selvfølgelig spise det når de har lyst men det er ikke alle der har det)
- De faste rutiner omkring klubmaden kan fungere som et pejlemærke i forhold til dagen som helhed og dermed være med til at skabe tryghed.
- Det er en social aktivitet som er fælles for alle børn på tværs af klasserne og som de fleste ser frem til med glæde.
- Det giver en mulighed for at børnene kan nogen gange deltage i tilberedningen. (men det er ikke forudsætning)

Hvordan:

- Det er klubbens pædagoger der står for planlægning og indkøb af klubmaden.
  - Økonomien er 2.50 – 3.00 kr. pr. barn pr. dag. (forældrebetalingen er 50 kr. pr. måned)
  - Som udgangspunkt består menuen af et halvt eller helt stykke frugt eller grønt + et stykke brød.
  - Så meget som muligt købes økologisk.(økonomien sætter dog sine grænser)
  - En dag om ugen (p.t. onsdag) laves der noget ekstra. I sommerhalvåret mad over bål, om vinteren bages der o. lign.
  - På turdagene (tirsdag/torsdag) er det en mulighed at supplere med lidt lækkert (eksempelvis kiks med i svømmehal, bål-suppe i skoven, snobrød i sejklub...)
  - Om fredagen laves et oprydningssheet, hvor alle resterne bliver spist og køleskabet bliver ryddet op.
  - På dage hvor der laves bålmad eller noget der kræver ekstra oprydning, aftaler de voksne der samles kl.12.15. hvem der tager sig af hvad (opvask, bålvagt, ”dørvagt” o. lign.)
  - De ansatte i klubben har en pulje forberedelsestimer som bl.a. kan bruges i forbindelse med indkøb og tilberedning af klubmad. (Altså udenfor klubbens normale åbningstid, f.eks. til at møde ind noget før for at sætte en dej over)
  - Børnenes deltagelse i tilberedningen eller serveringen af maden er frivillig og meget afhængig af situationen. Nogle dage er det oplagt at inddrage børn, andre dage er det ikke.
-
- Klubmaden serveres i tidsrummet kl.13.30-14.30 (omkring kl 14!)
  - For så vidt muligt serveres klubmaden udenfor på de to store borde foran børnehaveklassen eller omkring bålet når der er lavet bålmad.
  - Når maden serveres udenfor skal den spises der og ikke tages med ind i huset.
  - Efter noget tid kalder eller ”gonger” vi på de sidste børn så vi er sikre på at alle, som vil have noget, har fået.
  - Er der rester, deles de ud eller gemmes, alt efter hvor meget det drejer sig om eller hvor lang tid det har stået fremme.
  - Når vejret ikke er til det, serveres maden indenfor enten et sted eller ud i hver af klasserne.
  - Maden skal spises ved bordene hvor maden er blevet serveret og ikke rundt omkring i klubben.
  - Alle de voksne hjælper til med at minde børnene om at vaske hænder og om at man ikke må at tage maden med indenfor hvis den er serveret udenfor.

Pædagogiske overvejelser:

Klubmaden er noget vi har evalueret på mange gange og måden som det fungerer på i dag er et resultat af mange års erfaring. Det kræver meget tid til indkøb, forberedelse og oprydning at lave varm mad til alle klubbens børn. På den anden side er der børn som spiser ting til klubmad som de

ikke ville spise derhjemme og børn der gerne hjælper til med at hakke grøntsager og den slags. Det primære er dog at der er mange børn som er glade for at få lidt at spise om eftermiddagen.

For at det skal være en god oplevelse for børnene er det vigtigt at de voksne:

- Har forberedt hvad der skal laves og hvordan, så vi undgår stress, forvirring eller dårlig stemning omkring maden.

- Hjælper børnene med at huske reglerne omkring klubmaden

-Svarer ordentligt på børnenes spørgsmål, selvom der bliver spurgt om det samme igen og igen (af gode grunde er det ikke alle børn, der har hørt hvad der er til klubmad og hvor meget de må tage. Indtil vi finder på en anden måde at gøre det på, kommer vi altså til at skulle svarer på de samme ting igen og igen)

-Er klar over og accepterer at det for nogle børn bare gælder om at hælde noget i halsen, for så at komme tilbage til legen så hurtigt som muligt.

Hvorfor værksteder:

Fordi børnene:

- kan li' at lave værkstedsaktiviteter (af forskellige årsager: glæden ved at skabe, samværet kræver ikke legeaftaler, det kan være afslappende/mediterende)
- kan opleve de voksne og andre børn i nye sammenhænge (mulighed for gode snakke)
- skal støttes når de selv tager initiativer ("kan vi ikke lave...")

Desuden kan værkstedsaktiviteterne være med til at udfordre børnene motorisk såvel som kreativt.

Som udgangspunkt er værkstederne for alle børn i klubben men der skal selvfølgelig altid laves en afvejning af hvornår der er for mange og i nogle tilfælde, hvornår man er for få (hvis man eksempelvis er nede i kælderen)

Praktiske forhold:

Det er vores erfaring, at det er de mobile værksteder der fungerer bedst i vores hus. Det gør det lettere at imødekomme børnenes spontane initiativer og det er det der er mindst resursekrævende i forhold til personalet. De mobile værksteder er i sagen natur hverken bundet af bestemte tider, steder eller voksne og kan let sættes i gang, også af børnene selv.

- De mobile værksteder består af forskellige værkstedskasser
- Det er udvalgte voksne der har ansvaret for kasserne (p.t. er det Rita)
- Kasserne kan stå i multi-rummet når de ikke er i brug.

Kasserne kan tages frem når som helst og det er de voksnes opgave at gøre børnene opmærksomme på mulighederne og dermed også at indføre dem i vores værkstedskultur.

Der er dog også mulighed for andre former for værksteder, men det kræver lidt mere, både hvad angår initiativ, forberedelse og planlægning i forhold til resten af klubben.

Pædagogiske overvejelser:

Der er mange grunde til, at børnene er interesseret i værkstedsaktiviteterne og mange praktiske årsager til, at de har fået den form de har i klubben. Det indgår f.eks. i vores overvejelser, at børnene i forvejen går på en skole der vægter de kreative aktiviteter højt. Samtidig ved vi også, at selvom det kun er få børn der efterlyser flere værkstedsaktiviteter, så er der mange andre der gerne vil være med, når først der er et i gang. Men vi ved også af erfaring, at såvel kvantiteten som kvaliteten af værkstederne, hænger meget sammen med de enkelte ansattes lyst og kunnen. Derfor er det vigtigt, at personalegruppen løbende tager stilling til, om aktivitetsniveauet er godt nok. Det er blandt andet det vi prøver at sikre os via valget af værkstedsansvarlige.

I løbet af et skoleår er der fire ferieperioder hvor klubben holder heldagsåbent.

- Fra 1. august til første skoledag (kl.7.30-16.30.)
- Efterårsferien (omkring uge 42) (kl.8.30-kl.15.30)
- Vinterferien (uge 7 eller 8) (kl.8.30-kl.15.30)
- Fra sidste skoledag til sidste hverdag i juni (kl.7.30.-16.30.)

Derudover har vi, afhængig af kalenderåret, enkelte dage frem til juleferien og inden første skoledag efter nytår.

Perioderne er lidt forskellige både med hensyn til længde, indhold og antallet af børn der benytter sig af ordningen:

I den første (fra 1 august til første skoledag): er det specielt at vi skal tage hensyn til de nye børnehaveklasse børn. Vi opfordrer både børn og forældre til at benytte sig af muligheden for, at få en ”rolig” start. Antallet af børn er lidt afhængig af hvor mange dage klubben har åbent inden første skoledag, men der under alle omstændigheder færre børn end ellers. Samtidig får de nye forældre en god mulighed for, at få et indtryk af klubben, de ansatte og de andre børn. Alt sammen noget der kan bidrage til en god skolestart og et godt forældresamarbejde. Det betyder som regel også at de nye børn ikke er med på de ture vi tager ud af huset. Det kan f.eks. være ture til Furesøbad, svømmehallen eller lignende, afhængig af vejret. Det kan også variere om turene er frivillige, det afhænger blandt andet af hvor mange børn og voksne der er i huset.

Efterårs- og vinter-ferien minder på flere måder om hinanden og derfor er rutinerne også mere ens:

Et par uger før ferieperioden sættes en tilmeldingsseddel op på døren i midtergangen. Dette så både børn, forældre og ansatte, kan se hvem der forventes at komme og på hvilke dage.

For at dagene ikke skal blive for ens og lange, arrangerer vi udflugter de fleste af dagene. Det vil som regel være tirsdag, onsdag, torsdag, i tidsrummet kl.10.30 – 14. Og turene kan eksempelvis være til Dyrehaven, svømmehal, biograf, museer o. lign. Også her vil turenes frivillighed være afhængig af antallet af børn og voksne i huset

Den sidste periode (fra sidste skoledag til sidste hverdag i juni): minder vejr- og tur-mæssigt meget om den første sommerferieperiode, men er meget kortere, ofte kun en dag eller to.

Pædagogiske overvejelser og praktiske forhold:

Når klubben holder åbent i perioder med skoleferie, er det primært for at imødekomme forældrenes behov for pasning af deres børn. Klubben holder i forvejen lukket i hele juli, mellem Jul og nytår, i påskeferien, samt enkelte dage i forbindelse med helligdage (eksempelvis i forbindelse med Kristi himmelfart). Tilsammen bliver det mange faste feriedage, både for de ansatte og for forældrene.

Alligevel er det langt fra alle der benytter sig af vores ordning, og antallet af børn afhænger for eksempel af feriedagenes placering.

Der er således stor forskel på om den første august er en mandag eller en fredag. Det kan også variere meget fra den ene til den anden forældregruppe. Det kan både skyldes forskellige i erhverv og familiemæssige forhold, men det kan selvfølgelig også have en selvforstærkende effekt, hvis der kun er få børn fra en klasse der tilmelder sig. Ligesom det modsatte kan være tilfældet. Det betyder altså at antallet af børn kan svinge meget fra år til år, fra periode til periode, fra dag til dag. Helt

konkret vil det sige, at vi nogen dage kun har enkelte børn, mens der andre dage kan være op imod 30 – 40 børn. Det generelle er dog at børnegruppen i ferieperioderne er væsentlig mindre end normalt og det har selvfølgelig stor indflydelse på hvilke aktiviteter vi har mulighed for, at lave med børnene, både økonomisk og personalemæssigt.

For personalet betyder perioderne, en mulighed for, at være sammen på en anden måde end i hverdagen. Det betyder som regel også flere ture ud af huset, som giver nære og hyggelige oplevelser med børn på tværs af klasserne. Altså også en mulighed for at lære “hinandens” børn bedre at kende, end man har i hverdagen, hvor både børn og voksne er meget mere opdelt i deres respektive klasser og lokaler. Endelig er der også den forskel, at hele dagen skal dækkes ind af klubbens ansatte, hvilket indebærer en række anderledes mødetider, som for så vidt muligt fordeles efter personalets egne ønsker!

For børnene er den vigtigste forskel nok, at de kan blive nødt til at lege med nogen de ikke kender så godt, fordi der ikke er så mange andre legemuligheder. Det er også en af grundene til at vi tager på så ture. Det giver mulighed for et lettere og mere uforpligtende socialt samvær, og gode fælles oplevelser. Sidst men ikke mindst, tager vi som sagt af sted, for at dagene ikke skal blive alt for lange. Der er stor forskel på en hverdag med skole fra kl.8.30.– kl.12.30 og så klub fra kl.12.30.– kl.16.30, og så det at være i klub hele dagen. Ligesom der både fysisk og mentalt, er stor forskel på at være i et hus med en børnegruppe på 70-90, og så til et med 5-20!

Det er klubbens faste personale der er ansvarlig for de daglige oprydnings- og lukkerutiner.

Klasserne:

De enkelte kontaktpædagoger der er tilknyttet hver sin klasse, er ansvarlig for hver dag:

- at stole op og at feje
- at tømme skraldespandene
- at tage opvasken og at stille tingene på plads, så køkkenarealet er pænt
- at efterlade lokalet opryddet og klar til brug (til skole næste dag)

Legepladsen:

Det er et fællesansvar at få ryddet legepladsen op. Her er opgaverne.

- at samle sandtingene sammen og at låse dem ned i kassen
- at samle bolde, boldtræ, toppe, mooncars, o. lign ind i skuret
- at gå en runde på hele legepladsen for sikre at alt af værdi er kommet med ind (ex. også tøj)
- at låse svævebanen

Lukning af huset:

Den person der er ansvarlig for lukningen af klubben, er forpligtiget til at sikre:

- at alle døre og vinduer i hele huset er lukkede (også døre ved musiklokalet og 6.-7.kl)
- at alle børn er blevet hentet (tjekke børnenes stregliste)
- at alarmen bliver sat til og porten bliver lukket af (med mindre rengøringen er der!)

Derudover er der følgende områder som indeholder visse opgaver:

WC'erne: der dagligt kræver oprydning og påfyldning af papir

Glemmetøj: der kræver oprydning og opråb i salen (varetages af den der er som ansvarlig)

Salen: oprydning i redskabsrum, ophængning af gardiner, fejning...

Garderoberne: er forældrenes ansvar (som vi må hjælpe dem med at huske på)

Køkkenet: eftersom en del af klubmaden er og bliver tilberedt her, er den der er ansvarlig for klubmaden ligeledes ansvarlig for oprydning af køkkenet og køleskabet.

På Den Lille Skole, er der en række udvalg der blandt andet arbejder med ideer og oplæg i forbindelse med forskellige traditioner, tema-perioder. Da klubbens personale ofte er med (integrerer) i disse perioder, har klubbens ansatte en pulje timer (ca.10 timer) til deltagelse i et eller flere af disse udvalg.

Sommerfestudvalget: skal komme med et oplæg på P-dagen, hvor den samlede personalegruppe skal give feedback og tage endelig stilling til oplægget. Herefter står udvalget for de praktiske forberedelser, indkøb og koordinering under forløbet.

Billedtemaudvalg: har samme funktion og opgaver som beskrevet ovenfor. Til forskel fra sommerfesten er det sjældent hele personalegruppen der deltager i billedtemaperioden.

Legepladsudvalg: (er på stand by)

Tillidsrepræsentant: varetager personalets interesser, holder sig ajour med de forskellige løn og arbejdsmarkedsforhold og kontakten til fagforeningen. Deltager også når det ønskes af personalet i møder med ledelsen.

Jagt på julemanden – udvalg: planlægger den årlige jagt og fremlægger forslaget for alle der skal deltage ... dette skal gøres i god tid så der er mulighed for imødekomme forslag til forbedringer.

Karnevalsudvalg: kommer med forslag til det teaterstykke som den samlede personalegruppe fremfører for børnene til den årlige karnevalsfest (torsdag inden vinterferien uge7). Dette er vores fastelavn.

Her følger en oversigt over vores traditioner i klubben. De fleste af dem er som det fremgår fælles for både skole og klub og er altså nærmere beskrevet på skolens hjemmeside

Motionsløb

Fredag inden efterårsferien deltager hele skolen, også nogle af forældrene, i skolernes motionsdag. Vi samles i skolegården til fælles opvarmning og deles bagefter op i fire hold: 3.km. /5.km. /7.km. /10.km. Holdene enten går eller løber ned til Bagsværd sø. Dagen slutes af i salen hvor der gættes på det samlede antal kilometer vi har løbet og synges fællessange. (se også skolens papir)

Jul i klubben

Drillenisser: I december holder vi samling i klasserne. Hver dag trækkes der en eller to drillenisser som børnene på tur får med hjem. Dagen efter kan de fortælle eller få læst op hvad nisserne har lavet imens de har været på besøg. Nissen er sammen med en pose pebernødder noget de finder i garderoben og deler ud af i klassen.

Julehygge: En hverdag i december inviterer vi forældrene til at komme og hygge, spise æbleskiver, klippe julepynt og se børnene synge julesange. (kl.14.30-16.30)

Jagten på julemanden: Alle børn og voksne fra klubben tager i Hareskoven for at finde julemanden. Det er en nøje planlagt stjerneløb med voksenbemandede poster som børnene besøger klassevis. Jagten slutter ved julemandens gemmested, hvor der uddeles en hjemmelavet slikpose. Men hvor selve rammen for løbet er stort set ens hvert år, finder vi gerne et nyt sted til julemanden eller en anden lignende figur til at dele slikposerne ud.

Karneval

Torsdag inden vinterferien afholder hele skolen fastelavn. Det er en aftenfest for børnene uden deres forældre. De voksne laver en teaterforestilling i salen, der er varm mad, tøndeslagning, fællesdans og diskotek i tidsrummet 17.30 – 22.00. (se papir skolens papirer om karneval)

Vandkamp

Klubbens personale laver en vandkamp mod børnene fra 3.klasse som en afslutning på deres 4 år i klubben. (Den sidste hverdag i maj, da de starter op i deres nye fritidsklubber i juni)

Sommerfest

I to uger i juni øver vi teater og forbereder den store udendørs sommerfest for hele skolen, familier og tidligere elever. (se skolens papir om sommerfest)

På Den lille skole, har det længe været sådan at børnehaveklasselederen er inde en til to dage om ugen, og at pædagogerne har nogle timer i skoletiden.

Det betyder blandt andet:

- flere voksne i klub og skoletiden og dermed andre muligheder
- et bedre grundlag for samarbejde og forståelse mellem de voksne i skole og klub
- at de voksne har mulighed for at få et bredere kendskab og samarbejde om børnene

Integration i klubtiden:

-Integrationen foregår i tidsrummet kl.12.30. – 15.30.

-Det foregår primært på klubbens tur-dag (tirsdag: svømmehal/skov)

Klubbens faste personale mødes hver dag kl. 12.00. for at aftale hvordan de voksne skal fordele sig i huset, da dette både er afhængigt af den generelle planlægning (månedsplanen) og eventuel sygdom eller anden fravær blandt personalet.

Vi mener at integrationstimerne udnyttes bedst når de ligger på turdage, da personalesituationen så bliver mindre sårbar og at vi dermed kan undgå aflysninger.

Pædagogernes funktion i skoletiden:

-Hver af pædagogerne har en pulje på mellem ca. 50 og 140 timer til integration

-Timernes placering bestemmes af pædagog og lærer i fællesskab

-Nogle timer ligger fast til fælles klub-skole projekter så som Sommerfest, Karneval, Billedtema og lilleteams fællesprojekt. (dog med særlige undtagelser grundet skema/timemæssige årsager)

-Pædagogernes integrationstimer i skoletiden er primært tiltænkt de kreative emneperioder.

Samarbejdet mellem den enkelte klasselærer og klassens kontaktpædagog, der jo som udgangspunkt forventes at vare fra bh.kl. til og med 3. klasse, er en af grundstenene i klub-skole integrationen. Det er meget vigtigt at den pulje timer der ligger, både til forberedelse, mødeaktivitet og integration bliver planlagt og fordelt. Det er et fælles ansvar som er centralt for samarbejdets kvalitet og det bør ske så tidlig på skoleåret som muligt.

Det tætte samarbejde er ligeledes ensbetydende med, at pædagog og lærer er fælles om afholdelse af forældremøder, børnegennemgange, lejrskoler, overnatninger på skolen, klassens teaterforestilling og det generelle forældresamarbejde.

Som det fremgår af ovenstående, kræver samarbejdet en hel del af både klasselærer og kontaktpædagog men det tætte parløb mellem skole og klub betyder selvfølgelig også, at der indimellem skal sluges nogle, om ikke hellige køer, så i hvert fald små kameler.

Udover de mange fordele som ordningen har for både børn, lærer, pædagoger, forældre, er det også vigtigt at nævne, at ordningen primært er blevet lavet for at der kunne oprettes 30 timers pædagogstillinger i klubben. De pædagogiske, personale- og samarbejds-mæssige sidegevinster er så at sige kommet hen af vejen

Hvorfor:

Legepladsen er vigtig af flere grunde:

- Den er en del af vores overordnede målsætning om, at give børnene så gode legeforhold som muligt.
- Den udendørs leg giver børnene nogle andre legemuligheder (motoriske udfordringer, store gruppe lege, holdspil, og ikke mindst mulighed for at mødes med elementerne jord, sand, mudder, vand, og indimellem også ilden ved bålstedet)
- Den betyder at der er mere plads og dermed kan børnene spredes over et større areal, det giver bedre legemuligheder, mere ro, færre forstyrrelser, der alt i alt mindsker antallet af unødvendige konflikter
- Den er en mulighed for at børnene kan få frisk luft og opleve årstidernes gang og luner!
- Den giver børnene mulighed for at samles og lege på tværs af klasser (på baggrund af interesser i stedet for klassetilhørsforhold!)

Legepladsens nuværende udseende er primært et resultat af legepladsudvalgets tanker og personalet og forældrenes arbejdskraft. Klubben er godt tilfreds med de mange muligheder som legepladsen indeholder men kan også se områder hvor den kan forbedres. Da legepladsudvalget ikke længere eksisterer (det nedlagde sig selv efter endt arbejde med det store klatretårn) er det oplagt, at klubbens personale er deltagende i videreudviklingen.

Legepladsen er en stor og vigtig del af klubben. Den afspejler på en meget konkret måde hvad vi synes der er vigtigt: nemlig at børnene kan få mange forskellige og gode muligheder for at lege sammen!

Pædagogiske overvejelser:

For at sikre at børnene får nogle gode oplevelser på legepladsen, er det vigtigt at der er en god stemning og nogle trygge rammer. Det kan de voksne hjælpe med til at skabe ved:

- at være derude sammen med børnene
- at være inspirerende, igangsættende og positiv
- at være et godt eksempel tøjmessigt
- at hjælpe børnene med at klæde sig ordentligt på
- at børnene altid har skiftetøj og regntøj liggende (hvilket selvfølgelig er forældrenes ansvar)
- at børnene lærer at de altid kan gå ud på legepladsen, ved at bruge den året rundt

Det har stor betydning, at de voksne lever op til deres ansvar som rollemodel i forhold til det at være på legepladsen. Legepladsen skal på en gang være et trygt, sjovt, godt og spændende sted at være. Men det skal også være et sted hvor børnene kan få lov til at lege i fred. Uden at der er en voksen der følger med i alt. Derfor er det dejligt at legepladsen er så stor, at den har så mange kroge og muligheder. Og derfor kan det også ske at der ikke er en voksen lige i nærheden, at der er børn vi ikke lige ved hvor er henne, eller at der er nogle børn der er "alene" ude at lege. Som sagt: legepladsen afspejler på mange måder hvad det er vi vil med klubben.

Praktiske forhold:

Det er en aftale at lærerne afslutter skoledagen ved at sende børnene ud på legepladsen mens klasselokalet ryddes op og gøres klar til at klubben kan overtage det. Det er både med til at markere skiftet og giver samtidig børnene en mulighed for at komme i gang med at lege ude. Der er ikke en fast regel om hvor lang tid børnene skal være ude.

Legekultur:

Vi vil gerne have en legekultur hvor alle kan være med. Det gælder uden undtagelse for alle store lege og holdspil. Samtidig er det de voksnes opgave at hjælpe til med at dele hold når børnene ikke selv gør det eller kan finde ud af det. Udgangspunktet er at lave hold som alle er tilfredse med, som er jævnbyrdige, gerne på tværs af køn og alder, og ikke mindst at undgå at hold deles efter ”første – anden”- vælger princippet.

Anderledes er det med de mindre legegrupper. Her må de voksne vurdere situationen nøje inden de blander sig og frem for alt gælder det om at respektere børnene og hjælpe dem til at se alternativer. At ”alle må være med” betyder altså ikke at børnene kan gøre krav på at være med i andres leg. Det er jo ikke nødvendigvis sådan at nogen bliver ”holdt ude” fordi de får at vide at de ikke kan være med i en leg.

Oprydning af legepladsen:

De voksne som er i klubben ved lukketid har i fællesskab ansvaret for, at der bliver gået en runde på legepladsen så vi er sikre på, at alt legetøj er blevet ryddet op og låst inde i kassen med sandting eller i skuret. De voksne må også vurdere hvornår det tidsmæssigt er nødvendigt at begynde for at nå det. Vi inddrager ofte børnene i oprydningen men det kan foregå forskelligt fra dag til dag. Det afhænger bl.a. af hvor mange legeting der ligger og flyder, hvem der har taget det ud, og hvor mange børn der et tilbage til at hjælpe. En opfordring kan f.eks. være at alle de børn der er på legepladsen skal tage 5 sandting og 1 køretøj hver, uanset hvem der har brugt hvad. Andre gange kan meldingen være mere præcist i.f.t. hvem der skal gøre hvad. Det grundlæggende er dog at det går meget hurtigere hvis vi hjælpes ad og at vi er samme om at løse opgaven!

Baggrunden for at vi har villet formulere en målsætning for kommunikation, er at vi i ”Klubben”, ved flere lejligheder har haft forskellige snakke om kommunikation. Det både i forbindelse med konkrete situationer, refleksioner over egen praksis og diverse inputs fra fagbøger. Konkret har vi haft et projekt omkring ”skælde ud”, hvor vi bl.a. har læst og diskuteret Erik Siesgaards bog. Og på et par personalemøder har vi talt om vores kommunikationskultur på møder og besluttet at vi skulle nedfælde nogle betragtninger som en del af vores klubbeskrivelser.

Grundlæggende er det sådan at vi alle, voksne som børn, har forskellige evner og erfaringer i det at ”kommunikere”. Da vi derfor ikke er ligestillede er det de rammer og beslutninger, og de derpå baserede handlinger vi laver i forhold til kommunikation, der kan gøre relationen mere ligeværdig.

Kommunikation der bevarer ligeværdigheden i relationen har følgende kendetegn:

Den holder sig på afsenderens banehalvdel, den anden person respekteres, den giver plads til andre opfattelser og værdier, personen tager ansvar.

Der bliver talt jeg-sprog, der lyttes til ende, interessen bevares, der stilles åbne spørgsmål, ønsker udtrykkes, man taler konkret, der fokuseres på nutid og fremtid, der skal gås efter problemet.

Modsætningen er:

Bebrejdelser, kritik, angreb, vurderinger, generaliseringer, fortolkninger af den andens motiver, overlevering og skyld.

Der tales du-sprog, der afbrydes, der udvises ligegyldighed, der stilles ledende spørgsmål, der bliver bebrejdet, man taler abstrakt, der fokuseres på fortiden, der gås efter personen.

Regler for god kommunikation kunne være:

- 1) Vi skal være opmærksomme på at give rum i kommunikationen, således at en medpart er sikret plads til sine synspunkter og får mulighed for at bevare sin integritet. Det betyder konkret – at man ikke råber højt og skælder ud, men ytrer sin holdning – at man undervejs holder pauser for at medparten også for mulighed for at komme til orde – at man evt. spørger medparten om dennes synspunkter – at man ikke taler nedværdigende.
- 2) Kommunikationen skal være præget af åbenhed. Det betyder – at der ikke må forekomme skjulte dagsordener – at man taler i et sprog der er forståeligt til medparten.
- 3) Man skal som udgangspunkt gå ud fra at medparten har positive intentioner og derfor behandle vedkommende derefter. Det betyder – at man taler pænt – at man stiller spørgsmål hvis man er i tvivl om modpartens intentioner eller sprogbrug.
- 4) Man skal spørge hvis der er noget ved den anden persons adfærd eller praksis der undrer en. Det betyder – at man har en forpligtigelse til at konfrontere den person som man har observeret og spørge ind til det man undrer sig over.
- 5) Man skal være opmærksom på sin modparts kropssprog. Ofte kan man her læse om personen trives med den måde der bliver kommunikeret på.

Disse punkter gælder i alle relationer voksen - voksen, voksen – barn, barn – voksen, barn – barn.

Det personlige sprog

Jesper Juul beskriver i sin bog forskellige typer sprog:

Det sociale sprog: kendetegnet ved fravær af personlig nærhed. Det akademiske sprog: der tilstræber objektivitet. Fagsproget: der forekommer klichepræget. Det pædagogiske sprog: der er vurderende, påpegende, vejledende, manipulerende.

Endelig giver han sin definition på det personlige sprog:

”det er et sprog som formidler den enkelte pædagog fagpersonlige tanker, værdier og følelser i et samlet udtryk der tilstræber maksimal overensstemmelse mellem den personlige oplevelse, det faglige perspektiv og det ydre udtryk og samtidig er en erkendelsesproces for den talende. Det personlige sprog er således det til enhver tid mest autentiske udtryk for den fagpersonlige integritet”

Det personlige sprog har følgende kvaliteter:

- det gør den talende nærværende og tydelig i kontakten
- det øger den talendes selvfølelse
- det inspirerer den anden part til personlig erkendelse og reaktion og øger dermed dennes selvfølelse
- det krænker aldrig, den andens grænser eller vurderer hans ønsker eller behov.

Pædagogiske overvejelser

Vi kan sikkert alle være relativt enige om at vi bør opføre os efter reglerne for god kommunikation og tale det personlige sprog, men vi kender også den praktiske hverdag. Vi kender til mangel på overskud og vi kender til dels vores egne begrænsninger som individer i en konfliktsituation. Derfor kan det, at have gjort sig tanker om disse situationer på forhånd måske hjælpe os til at handle mere kontrolleret og mere hensigtsmæssigt.

Der er ingen tvivl om, at de fleste af de gange hvor det går galt, hvor nogen skælder ud, bliver irriteret, taler hårdt o.s.v. kan det forklares med forhold der ligger udenfor den konkrete situation eller relation. Det kan f.eks. skyldes træthed, stress, sult, dårligt humør eller at der er noget i situationen eller personen der trigger en f.eks. drilleri, grimt sprog, voldsom adfærd, gruppepres m.m.

I de situationer har institutionskulturen, den måde vi generelt taler og opfører os overfor hinanden, selvfølgelig en selvforstærkende og afsmittende virkning. Pædagoger er ligeså meget rollemodeller overfor hinanden som overfor børnene. Derfor er det vigtigt, at de voksne er bevidste om hvilken kommunikationskultur de gerne vil have.

Nogle få lette retningslinier for kommunikation i klubben bør være:

- at vi er lyttende og spørgende frem for vurderende eller dømmende.
- at vi bestræber os på at føre det personlige sprog som det er omtalt af Jesper Juul
- at vi forsøger at være det gode eksempel og derfor kan sige undskyld når vi har handlet forkert

Når vi oplever konflikter så er det vigtigt at vi:

1.: Trøster – frem for at skælde ud:

- a: det er det der er mest behov for
- b: den voksne får tid til at overveje situationen og når at falde følelsesmæssigt ned
- c: børnene når at mærke efter

2.: Lytter og spørger :

- a: børnene har mere brug for at blive hørt og set end vurderet
- b: børnene har mere brug for at finde en løsning end at få en dom
- c: børnene skal ikke afhøres men hjælpes til en afslutning de kan leve med

3.: Børnene er selv med til at løse konflikten:

- a: det er vigtigt at parterne selv er med til at finde en løsning (integritet)
- b: det giver børnene en mulighed for at lære noget om sig selv og andre (selvindsigt)

Det vil sige at vi stiller spørgsmål som:-hvad skete der? - gør det ondt? -kan i selv finde ud af det? - hvordan har du det nu? -hvad gik der galt? -er der noget du kunne have gjort anderledes? -hvad kunne du ellers have gjort? -hvad synes du vi skal gøre nu?

Gå altid tilbage til en fuser...

Det er vigtigt at vi forholder os til det faktum, at selvom vi prøver på at være nok så professionelle som pædagoger, så vil vi ofte sige og gøre ting, vi lige så godt kunne have gjort anderledes, og det med et andet og måske nogen gange bedre resultat. Netop af den grund er det særlig vigtigt at vi er i stand til at reflekterer over vores pædagogiske praksis. En central del af vores arbejde er derfor at tale med hinanden om vores måder at kommunikerer på og vores refleksioner både hvad angår en selv og andre

Planlægningsdage

2016

På den lille skole har vi en særlig ordning, hvor forældrene to til tre gange årligt, tager sig af skole/klub-dagen. Disse dage går under betegnelsen: planlægningsdage, fordi dagene, af personalet, bruges til planlægning, men kunne altså ligeså godt have heddet ”forældredage”. At ordningen

indeholder forskellige sidegevinster (forældrene se børnene sammen, for en forståelse af vores hverdag m. m) og problemstillinger (hvordan skal man reagerer i konfliktsituationer med andres børn, hvilke voksne bestemmer hvad m.m.) er indlysende. Følgende er et forsøg på at skabe et overblik over p-dagene som helhed, i håb om at det vil mindske antallet af problemer, for i sidste ende at sørge for at dagene bliver en positiv oplevelse for alle parter.

Hvorfor

Det kræver ekstra tid til planlægning når skole og klub skal samarbejde, specielt når det drejer sig om projekter hvor alle er med samtidigt (karneval, billedtema, sommerfest)

P-dagene gør det muligt at hele personalegruppen kan mødes i dagstimerne (8.30-14.30) (hvilket også er med til at mindske antallet af aftenmøder)

P-dagene giver forældrene mulighed for at få (et unikt) indblik i vores arbejdsdag/vilkår, det enkelte barns legerelationer, klassens gruppedannelser, og forskellige problemstillinger. Dette er igen med til at de kan få en viden om de andre børn og deres forældre, hvilket er særligt brugbart i det samarbejde om klassens sociale liv som vi lægger op til. P-dagene er på den måde med til at udvikle forståelse og fællesskab.

Praktiske forhold

- på årets sidste forældremøde (for bh.kl. på forskolemødet) fordeles forældrene på de fire dage (ifb. Billedtema(okt.) Karneval (feb.) personale weekend(marts) Sommerfest (april)
- der bør være en ligelig kønsfordeling af de voksne og de børn de repræsenterer (det er en erfaring, at drenge- og pige- forældre takler konflikter med de to køn forskelligt, det samme kan gøre sig gældende for børnenes forhold til mænd og kvinder.)
- Det er klasselæreren og klassens kontaktpædagog der er ansvarlig for de ansvarlig forældres forberedelse og for en efterfølgende evaluering af p-dages indhold og forløb.
- P-dagene er et fast punkt på forældremøderne både med henblik på forberedelse gode og evaluering:

Forberedelse:

består i at orienterer om:

- Erfaringer med børnene, både som individer og gruppe og primært ift. særlige forhold
- Handlemuligheder ift. konfliktsituationer (vores erfaringer, konkrete forslag til hvad de kan sige, hvem de kan ringe til o.s.v.)
- Rollefordeling (hvem gør hvad i hvilke situationer, herunder hvem tager sig af pigegruppen/drengegruppen – og de konflikter der evt. kan opstå.)
- En af forældre vælges som hovedansvarlig for både kendskab til nøgler, kode, evakueringsregler i tilfælde af brænd, og telefonisk evaluering til klasselærer eller kontaktpædagog (samme aften)

Når der er ture ud af huset giver vi en orientering om hvordan vi plejer at gøre (udlevering af vores egne arbejds papirer ”klubbeskrivelser” og ”p-dage på dls.”)

Evaluering:

Det er vigtigt at de ansvarlige forældre får evalueret dagen sammen, at der samme aften bliver givet et kort referat til klasselæreren og at de får mulighed at fortælle om det på det efterfølgende forældremøde.

Det er vigtigt at der både siges noget om de positive og negative erfaringer. Det er personalets ansvar at spørge indtil forældrene og eventuelt at fortælle om situationer som der er talt om, hvis forældrene ikke selv er i stand til det.

I særlige tilfælde kan det måske være nødvendigt med private samtaler med klasselærer og kontaktpædagog og måske laves særlige aftaler om hvad der skal siges på forældremødet.